

2. Загальна бактеріальна обнасіненість кормів, оброблених озоном, в 7-15 разів менша, чим початкових.

3. Зміна вмісту вітамінів в комбікормі під дією озону не визначено.

4. Збереження поголів'я птахів в дослідній партії на 2% вище.

5. Насічка яйця знизилась на 40% в порівнянні з контролем.

В зв'язку з великим відсотком ураженості фуражного зерна плісневими грибами і мікотоксинами гостро постає питання пошуку рішення знезараження і зберігання фуражного зерна безпосередньо в господарствах і на промислових підприємствах з виробництва комбікормів.

Список використаних джерел:

1. Вобликов Е.М., Буханцов В.А., Маратов Б.К., Прокопец А.С. Послеуборочная обработка и хранение зерна. – Ростов н/Д: издательский центр «МарТ», 2001. – 204 с.

2. Мартыненко Я.Ф. Промышленное производство комбикормов. – М.: Колос, 1975. – 216 с.

3. Шаршунов В.А., Червяков А.В. Машины и оборудования для консервирования фуражного зерна при производстве комбикормов. – Минск, 2007. – №3. – С. 39-40.

Сосницький В.А.

магістр;

Гончарова О.В.

кандидат сільськогосподарських наук, доцент,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

РОЗМІРНО-ВАГОВІ ПОКАЗНИКИ ТА ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ КЛАРІЄВОГО СОМУ (*CLARIAS GARIEPINUS*) НА ТЛІ ВИКОРИСТАННЯ В ЯКОСТІ КОРЕКТОРА КОРМОВОГО ЧИННИКА

Географічно-кліматичні та соціальні умови нашої країни є сприятливими для розвитку аграрного сектору, в тому числі і галузі рибництво, рибальство (рекреаційне, аматорське), індустріальна аквакультура. Статистичні данні різних літературних джерел свідчать, що фізіологічна потреба населення для задоволення білкової їжею, насиченими амінокислотами не відповідає нормативам [1; 2]. Як відомо, м'ясо прісноводних, морських гідробіонтів за хімічним складом здатне задовольнити цю потребу. Розвиток індустріальної аквакультури з вирощуванням гідробіонтів в установках рециркуляційного водопостачання відбувається з використанням інтенсивних технологій, високої щільності посадки риб, що сприяє збільшенню її виходу з одиниці об'єму або площі, підгодівлю кормовими добавками [1; 5].

Однією з пріоритетних задач лишається удосконалення існуючих або розробка нових способів інтенсифікації циклу виробництва риб з поліпшенням якісних та кількісних показників, прискорення вегетаційного періоду культивування гідробіонтів з отриманням нащадків (рибопосадкового

матеріалу), резистентних до технологічних чинників [3; 4]. Питання відтворення гідробіонтів в умовах індустриальної аквакультури також лишається відкритим та актуальним. Використання рециркуляційних установок (басейнів з різними видами фільтрації), замкнутого кола обігу води при відтворенні риб набуває практичної цінності та актуальності. При культивуванні тепловодних риб перспективними є кларієвий сом. Біологічно-господарські особливості цього гідробіонта обумовлюють розробку технологічного циклу поліпшення відтворювальної здатності, показників продуктивності за рахунок кормового чинника.

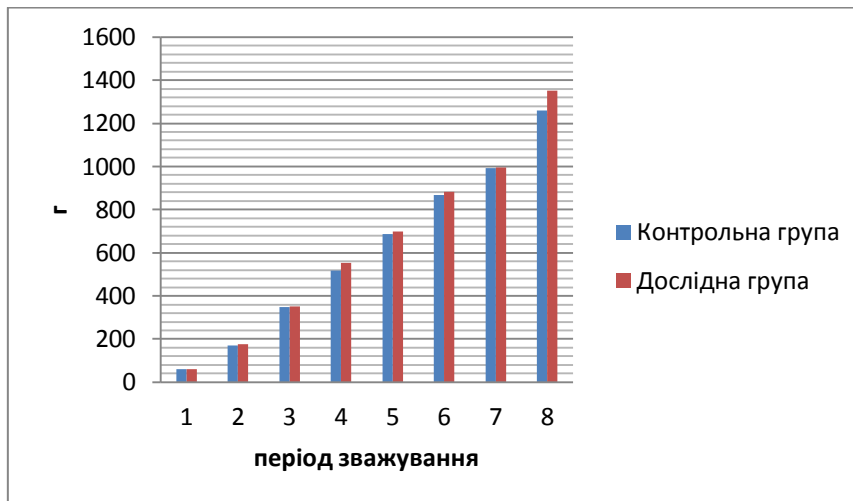
Практична частина роботи здійснювалася на підприємстві Дніпропетровської області з вирощування африканського кларієвого сома у басейнах рециркуляційного водопостачання та експериментальні дослідження проводилися на базі Науково-експериментального студентського центру «Водні біоресурси та аквакультура Придніпров'я» біотехнологічного факультету ДДАЕУ. Маточне стадо складалося з 20 екземплярів, цикл виробництва – повносистемний. В якості кормового чинника використовували білково-вітамінну кормову добавку «Vita+», одними із складових якої була декапсульвована артемія, спіруліни. Впродовж вегетаційного періоду контролювали гідрохімічний стан, показники швидкості росту, засвоєння корму тощо. Збір і обробку проб здійснювали за загальноприйнятим у рибництві методиками. Отриманні результати фіксували у робочому журналі та обробляли статистично.

Результати вивчення впливу кормової добавки на загальний функціональний стан організму гідробіонтів показали позитивну динаміку.

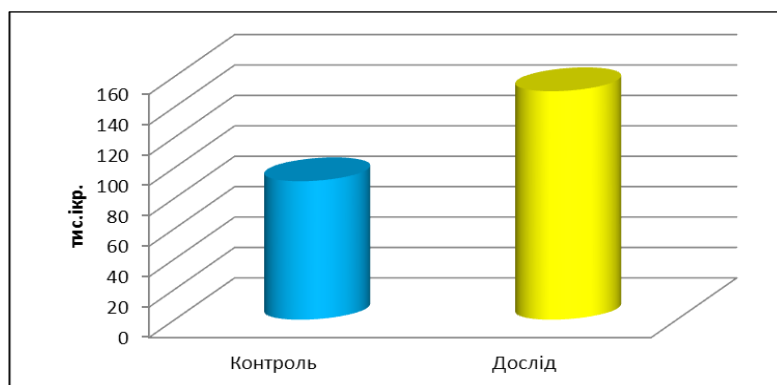

Рис. 1. Магістр Сосницький В. здійснює зважування кларієвого сома масою 390 грамів та довжиною 294 мм (4-та вікова група)

При початковій масі 60г наприкінці експерименту самки сома мали кращі темпи росту і важили 1350 г. Якщо розрахувати середню масу тіла у самок сома впродовж всього періоду дослідження в дослідній групі, то отримуємо наступне значення: 633,13 г, що перевищує показник в контрольній групі на 3,2 %. Контрольне зважування самців сома також мало позитивну динаміку: середня маса в експериментальній групі (де додатково риба отримувала білково-вітамінну добавку) складала 480 г, в той час, як в контрольній групі цей параметр дорівнював 473,9 г. Маса сома в дослідній групі наприкінці експерименту становила 1019г, що перевищувало показник в контролі.

Рис. 2. Результати вивчення перерозподілу маси тіла сома при згодуванні додатково добавкою «Vita +», n=15

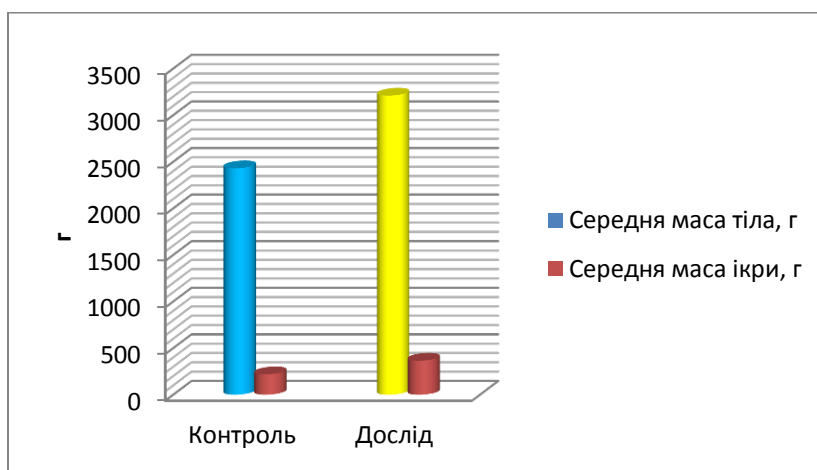

Рис. 3. Аналіз середньої робочої плодючості самок кларієвого сому

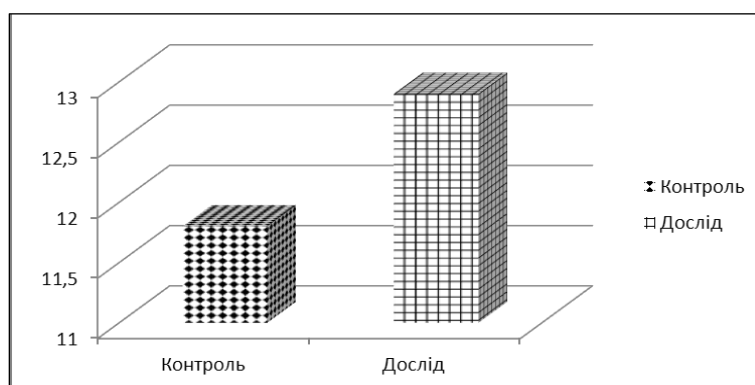
Отримані позитивні результати використання при підгодівлі на тлі загальногосподарського раціону добавки дозволяють зробити висновок щодо її стимулюючого ефекту всіх механізмів в організмі риби. Як свідчать отримані показники, коефіцієнт зрілості самок у дослідній групі на 1,1 % був вищим, ніж в контрольній групі. Для рибництва це є великою різницею з позитивним значенням. Середня маса тіла у самок з дослідної групи була вище, ніж в контролі. Різниця за цим показником становила 66,7 %, а середня робоча плодючість відрізнялася на 65 %.

Встановлені позитивні результати використання добавки «Vita+» при вирощуванні кларієвого сома. Добавка чинить стимулюючу дію на обмінні процеси в організмі риб, що відображається на основних показниках, що є важливими у промисловій (індустріальній) аквакультури.

Отже, показники швидкості розвитку гідробіонтів, яких вивчали впродовж експерименту відповідали встановленим нормам у рибництві та в дослідній групі були вищими за контрольне значення. З метою більш комплексного дослідження впливу білково-вітамінної добавки на продуктивні показники сома з метою стимуляції метаболічних процесів у майбутньому запланований експеримент щодо відбору проб крові для аналізу морфо-функціональних показників у гідробіонтів.

Рис. 4. Вивчення співвідношення вагового показника і продуктивного у самок кларієвого сома при використанні чинника стимуляції відтворювальної здатності та розвитку

Рис. 5. Аналіз коефіцієнта зрілості у самок кларієвого сома, %

Список використаних джерел:

1. Гончарова О.В., Тушницька Н.Й. Фізіологічне обґрунтування використання нетрадиційного методу обробки сировини в аквакультури // Рибогосподарська наука України. 2018. № 1. С. 54-64.
2. Грициняк І.І., Третяк О.М. Пріоритетні напрями наукового забезпечення рибного господарства України // Рибогосподарська наука України. 2007. № 1. С. 520.
3. Гринжєвський М.В. Інтенсифікація виробництва продукції аквакультури у внутрішніх водоймах України. К.: Світ, 2010. – 190 с.
4. Желтов Ю.Ю, Олексієнко О.О., Грех В.І. Використання деяких нетрадиційних кормів в годівлі різновікових груп коропа // Рибогосподарська наука України. № 1., 2016. – С. 102-105.
- 5 Pivovarov A., Mykolenko S., Honcharova O. Biotesting of plasma-chemically activated water with the use of hydrobionts // Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. 2017. Т. 4. №. 10 (88). С. 44-50.